

TEGEVUSARUANNE

Sissejuhatus

MTÜ Arengukoostöö Ümarlaud on avalikes huvides tegutsev **arengukoostööst huvitatud ja selle valdkonnaga tegelevate organisatsioonide** vabatahtlik ühendus. 2017. aasta 31. detsembri seisuga oli AKÜ-l **32 liikmesorganisatsiooni**, aasta jooksul liitus ümarlauaga SA Innove. Liikmete nimekiri seisuga 1.01.2018 on ära toodud Lisas 1.

Kuni 8. maini 2017 kuulusid AKÜ nõukogusse MTÜ Mondo esindajana Aliine Lotman ja Humana Eesti esindajana Mari-Helene Kaber. Seoses MTÜ Mondo tagasi astumisega, jäi **nõukogu liikmeks Humana Eesti esindaja.**

2017. aasta jooksul **töötasid AKÜs järgmised inimesed:**

- Sigrid Solnik, juhataja
- Katrin Pärnmäe, kommunikatsioonijuht
- Agne Kuimet, huvikaitseexpert (alates 1.07.2017)
- Mari Rohtla, projektijuht (1.05.2017-31.08.2017)
- Anni Jatsa, huvikaitseexpert (22.05.2017-20.03.2018)
- Iti Pällin, projektijuht (6.09.2017-18.04.2018)

2018. aasta alguses lisandusid töötajatele:

- Karl Oskar Villsaar, huvikaitse (alates 1.01.2018)
- Heidi Maiberg, projektijuht (1.02.2018-18.04.2018)

Eelarve koosnes 2017. majandusaastal järgmistest projektidest:

- Välisministeeriumi tegevustoetus summas 47 000€
- Euroopa Komisjoni projektitoetus AKÜ eesistumisprojektile summas 248 823€
- Välisministeeriumi kaasfinantseering AKÜ eesistumisprojektile summas 27 947€

MTÜ Arengukoostöö Ümarlaud **töötab globaalse kestlikku arengut kokku võtva kolme eesmärgi nimel:** puhas keskkond, mille saame enda lastele pärandada; õiglane ühiskond, kus hinnatakse inimest ja majandus, millest võidavad kõik.

Organisatsioonil on **kolm peamist töösuunda:**

- 1) arengukoostöö ja globaalse kestliku arenguga seotud poliitikate tõhustamine ja praktiline edendamine;**
- 2) avalikkuse teavitamine** arengukoostöö eesmärkidest ja selles osalemise võimalustest;
- 3) Eesti arengukoostööga tegelevate organisatsioonide võrgustiku tugevdamine ja ühenduste võimekuse kasvatamise panustamine.**

Alljärgnevalt annan ülevaate peamistest tegevustest ja tulemustest nende kolme tegevussuuna lõikes.

Kokkuvõtvalt hindan 2017. aasta organisatsiooni jaoks edukaks.

AKÜ huvikaitse 2017

Peamisteks riigipoolseteks partneriteks huvikaitsetöös olid 2017. aastal Välisministeerium ja Riigikantselei, esimene neist arengukoostöö teemadega, teine kestliku arengu eesmärkide raamistiku tutvustamise ja juurutamise teemaatikaga. Vabaihendustest tegime tihedat koostööd AKÜ liikmeskonnaga, eelkõige keskkonnaorganisatsioonide ja MTÜ Mondoga, samuti Vabaihenduste Liiduga. Huvikaitsetööd mõjutas tugevalt Eesti Euroopa Liidu nõukogu eesistumine – kindlasti aitas see luua tihedamat ja konstruktiivsemat koostöösuhet Välisministeeriumiga, ent laias plaanis ei olnud aeg huvikaitseks soodne, kuna avaliku sektori ametnikel kasvas töökoormus 2017. aasta edenedes hüppeliselt ning teemad, mis ei olnud eesistumise prioriteedid, ei saanud pea üldse tähelepanu. AKÜ huvikaitsetöö tugevdamiseks võtsime aasta jooksul osa EMSLi, Praxise ja Riigikantselei poolt korraldatud Huvikaitselaborist.

Huvikaitsetöös tegelesime järgmiste teemadega:

Välisministeeriumi suunal:

- 2017. aasta augustis võeti viimaks vastu määrus „**Arengu- ja humanitaarabi andmise tingimused ja kord**“. Kuigi protsess algas juba 2016. aastal, tekitas Eesti eesistumine väikese viivituse. AKÜ oli määruse muutmisel kaasas, vabaihenduste rahastamise teemadel oli suureks abiks ka EMSLi Alari Rammo. Nagu läbirääkimistel ikka, mõnes kohas leidsime kompromissi, teises mitte. Näiteks on hea uudis, et taotleja ei pea enam eraldi esitama loogilist raammaatriksit, projekti ajakava ning teavituskava. Ent kahjuks ei saanud sel korral nii, et üldkulud oleksid üldised ja nende kohta ei peaks eraldi tšekke esitama. Või et auditid oleksid pistelisemad ning ei toimuks kõikide osapoolte jaoks ülimalt töömahukat lauskontrolli.
- 2017. aasta sügisel muudeti ka arengukoostöö projekte ja nende aruandeid reguleerivat määrust. See tähendab, et nüüd on kõigil Välisministeeriumile esitatavatel taotlustel ja aruannetel üks ja sama vorm.
- Rääkisime rahast – et Eesti arengukoostöö määr peab olema 0,33% meie SKTst, et vabaihendusi tuleb rahastada läbipaistvalt ja et mõju tuleb hinnata. Mõju hindamise raamistiku kokku panemise töö jääb 2018. aastasse.
- AKÜ juhataja kuulus 2017. aastast Välisministeeriumi arengukoostöö komisjoni liikmete hulka, osaleme kodanikuühiskonna häälena Eesti arengukoostöö projektide hindamises.
- Eesistumise jooksul koordineerisime oma tegevusi ka Välisministeeriumiga. AKÜ esindajad osalesid arutelujuhtidena juulis 2017 Tallinnas toimunud CODEVi ja COHAFa töögruppide kohtumisel, kevadel 2017 arutlesime uue Cotonou leppe teemal. Jüri Seilenthal käis septembris 2017 kohtumas Eestis koosolekut pidanud CONCORDi juhatusega.

Säästva Arengu Komisjonis:

- AKÜ juhataja valiti SAKi esimeheks, tihenes koostöö Riigikantselei vastava kontaktiga.
- Eesti Säästva Arengu Komisjoni töölaual olid 2017. aastal kaks AKÜ jaoks olulist teemat – Konkurentsivõime kava Eesti 2020 ja kestliku arengu indikaatorite kokku leppimine. Konkurentsivõime kava osas andsime sisendit, et võiks mõelda kestlikumalt, vastutustundlikumalt ja maailmahariduslikumalt. Sisendit kuulda ei võetud. Kestliku arengu indikaatorite paika panemisel pidasime AKÜga silmas korraga mitut asja – kindlasti seda, et Eestis mõõdetaks kestliku arengu raames meie panust arengukoostöösse, ent ka seda, et indikaatorite nimekirjas ei prevaleeriks majandusareng, et andmed oleks soo, vanuse jms näitajate põhjal eristatavad, et **Kestliku arengu indikaatorite** mõeldaks soolisele võrdõiguslikkusele laiemalt, et kajastatud oleks maailmakodanikuharidus ning kestliku arenguga seotud poliitikate sidusus. Selgus, et osad meie ettepanekud on hetkel rohkem unistused ja vähem reaalsus, sest mõningaid asju ei ole võimalik mõõta. Ent sellest hoolimata on meil väga hea meel, et Eesti arenguabi osakaal RKTst on tänasest üks kestliku arengu mõõdik. Ja kuigi praegu ei ole õnnelikkuse näitaja üheks indikaatoriks, sisaldab 2018. aasta

lõpus avaldatav Statistikaameti raport ka analüüsi sellest vaatest, kas majandusareng on meid õnnele lähemale

Poliitikate sidusus:

- Eesti arengukoostöö arengukava 2016–2020 ütleb, et 2020. aastaks on koostöös strateegilise partneriga kindlaks määratud Eesti poliitikate sidususe raamistik.
- 2017. aasta sügisel tellis AKÜ Praxise käest uuringu, mis kaardistab poliitikate sidususe olukorra Eestis, määratleb takistused ning teeb soovitusel, kuidas teemaga edasi minna. Uuring valmis aprillis 2018.

Maailmaharidus

- AKÜ andis sisendi Haridus- ja Teadusministeeriumi koostatavasse Inimõiguste hariduse kontseptsiooni. Leidsime, et kontseptsioon peaks tegelikult olema hoopis maailmakodaniku haridusest rääkiv ja seega ka horisontaalselt inimõiguste haridust sisaldav. Vastasel juhul on valdkond liiga kitsas ning kõik vajalik ei mahu sinna ära. Teema kadus 2018. aasta alguseks HTMi tegevustest ära, mis sellega edasi saab, ei ole täna selge.

CONCORDi struktuurides ja Euroopa Liidu tasandil

- Sigrid sai 2017. aasta sügisel CONCORDi juhatuse liikmeks.
- Rääkisime kaasa Euroopa nõukogu **digijärelduste** kokku panemise osas. Järeldustesse sai sisse kodanikuühiskonna roll arengukoostöö ja digitaliseerimise küsimustes, et tähelepanu pööratakse sooküsimustele digitaliseerimises ning et järgmiseks kolmeks aastaks on plaanis pilootprojektide korraldamine. Lahtiseks jääb, et kust tuleb raha ja mis täpselt saab edasi, milline on tegevusplaan.
- CONCORD andis ka mullu välja oma **AidWatchi raporti**. Hea meel on tõdeda, et Eesti on n-ö uutest liikmesriikidest üks eeskujulikemaid – meie ametlik arenguabi jõudis 2017. aastal tasemele 0,19% SKTst, kusjuures 0,18% sellest oli „tõeline abi“, mitte Eestisse jõudnud põgenike vastuvõtukulud või siia õppima tulevate arenguriikide noorte stipendiumikulud.

Kohalikud omavalitsused

- Tänu eesistumisprojektile sai AKÜ teha esimesed pilootkohtumised kohalike omavalitsuste ametnikega ning vallajuhtidega. Tundsime huvi, kas ja kuidas mõtestavad KOVID lahti kestliku arengu teemat ning millised oleksid potentsiaalsed koostöökohad. Esialgne probleemide ja võimaluste kaardistus andis hea aluse võimaluse korral vastavasisulisel projekti alustamiseks.

AKÜ avalik teavitus 2017

Organisatsiooni nähtavus, tegevuste hulk ning sõnumite fookuseeritus paranes 2017. aasta jooksul tunduvalt. Astusime sammu edasi traditsioonilistest teavitustegevustest – pöörasime info jagamise kõrval rohkem rõhku kogukondade loomisele ja hoidmisele.

Peamised kommunikatsioonitegevused:

Kaks erilehte, esimene neist juunis 2017, mis kandis pealkirja "Maitset tervest ilmast" ja koondas toidu kaudu arenguriikide olustikku avavaid artikleid. Teiseks tuli detsembris 2017 välja arengukoostöö-teemaline Müürileht, mis koondas laiemat ringi autoreid ning analüütilisi artikleid nii arenguriikide väljakutsetest kui teistest globaalprobleemidest.

Kolm maailmatänava festivali. Kunagise Maailmapäeva festivali edasi arendatud formaat viib AKÜ ja liikmete teemad kaasavamalt väiksematesse kohtadesse. Aprillis 2017 olime Tartus, detsembris 2017 Tartus ja Rakveres ning aprillis 2018 Kuressaares. Festivalide üks eesmärk on pakkuda AKÜ liikmeskonnale platvormi oma teemadega välja tulemiseks ning tähelepanu saamiseks. Teiseks soovime tõstatada globaalseid väljakutseid ning lahendusi inimesel n-ö kodulävel – et ta saaks oma käega katsuda ja ise maitsta. Kolmandaks proovime üha enam ka festivalidega aidata kaasa kestlike kogukondade tekkimisele – Saaremaal tegimegi koostööd kohalike sädeinimestega, soovisime et nad leiaks ruumi ka oma teemade tõstatamisele ning aitaks globaalset kestlikkust kohaliku kestlikkusega siduda.

Kolm suuremat kampaaniat. Jõulude ajal traditsiooniline tarbimisteemaline kampaania "Kingi targalt!", kus tänava sotsiaalmeedia asemel rõhk raadiol – aitas jõuda teistsuguste sihtgruppideni. 14. veebruaril kampaania "Ära osta roosat prügi!", mis levis tänu Ringvaatele kaugele, ning mis tõi AKÜle palju sooja tagasisidet (ja paar vabatahtlikku). Kolmandaks aprillis toimunud PÕXITI kampaania, kus ühendasime jõud keskkonnaorganisatsioonidele, et saada täis 1000 allkirja vastavale pöördumisele Rahvaalgatusveebis. Kampaania oli edukas, pöördumine läheb Riigikogu Keskkonnakomisjonis arutlusele 5. juunil.

Arvamusfestival 2017, kus korraldasime kaks arutelu – rääkisime kohalikust tasandist, kogukondadest ja kestliku arengu võimalikkusest ning katsetasime esimest korda oma uut teavitusformaati (edaspidi Roslingu mäng), kus viktoriini vormis küsitakse küsimusi globaalsete probleemide lahendamise või siis, vastupidi, süvenemise kohta. Küsimused-vastused annavad hea võimaluse edasiseks aruteluks.

Osalemine AKÜ teavitussõnumite ja teemadega erinevatel sündmustel. Peamiselt korraldasime Hans Roslingu ainetel tehtud mängu ja juhtisime arutelu, ent mõnes kohas olime väljas ka tarneahelaid illustreerida aitava vineerist puslega, virtuaalreaalsusprillidega vms. Külastatud sündmused: Intsikurmu muusikafestival; Viljandi Music Walk, TÜ Haridusuuenduskeskuse seminar nüüdisaegsest lähenemisest õppimisele ja õpetamisele; tund täiendõppivatele õpetajatele Tartu Ülikoolis; seminar Saaremaa turismiarendajatele.

Aasta jooksul tuli ette erinevaid koolikülastusi Tallinnast Viljandini, Jõhvist Tsirguliinani.

Panime kokku **kaks näitust**, mida levitada nii Facebookis kui printituna päris seintel. Tallinn Music Weeki raames lõime näituse "Mina uskasutan", mis taaskasutuse ja kestlikkuse sõnumi kandjana rändab täna mööda Eesti UKe. Facebookis jõudis lõpuni kampaania/näitus "Erilised tavalised eestlased", kus tutvustasime erineva taustaga eestimaalasi pööramiseks tähelepanu meie mitmekesisusele. Novembris sai Schengeni tähtpäeva puhul koostöös ERMiga tutvustatud ja kogutud

reisilugusid ajast, mil Eesti ei olnud veel Schengenis: AKÜ leiab, et on oluline rääkida kaasa avatud Eesti kestmisel.

2017. aasta sügisel jõudsid koju tagasi seitse **GLEN vabatahtlikku**, kes avaldasid mõned artiklid, aitasid levitada sõna 2018. aasta GLEN tsükli kohta ning korraldasid ka teavitussüritusi. Kõige suurem neist veel 2016. aasta GLENi Irina korraldatud kestlik linnalaager, mis tõi kokku puudega ja tavalised noored. Teised korraldasid pigem tavapäraseid aruteluringe ja koolikülastusi.

Kalendri järgi küll 2018. aasta kevadel, ent ikkagi PRES projekti osana ja siinkohal olulisena toon välja **kestliku eluviisi töötoad**, mida kokku korraldati kuus. Töötubades käsitleti teemasid permakultuurist roheline kontorini, kombucha valmistamisest puhastusvahenditeni. Eesmärk oli suurendada kogukonda, kes tahab viljeleda kestlikku eluviisi ja seega oleks toetajaks ka AKÜ kui organisatsiooni eesmärkide saavutamisele.

Kohtumised kohalike kogukondadega üle Eesti tutvustamaks globaalse arengu olukorda, arutamaks Agenda 2030 teemasid, kaardistamaks probleeme ja võimalusi, suurendamaks kogukonda ja loomaks baasi edasistele tegevustele kohalikul tasandil. Kokku külastati 10 maakonda.

Kolm suuremat konverentsi/seminari arengukoostöö ja kestliku arengu teemadel. Septembris 2017 konverents "Digitalizing Development", novembris 2017 koostöös CONCORDiga "Learning And Exchange Forum: Campaign Lab" ning aprillis 2018 seminar "Big Data And Sustainable Development".

Töö traditsioonilise meediaga. AKÜ meediakajastuste arv 2017 aastal oli 109, 2018 aasta esimese nelja kuuga lisandus 43 kajastust. Esmakordselt kasutasime terve aasta vältel (aprill 2017-aprill 2018) meediamonitoringut saamaks aru, kelle poolt ja millistes kontekstides meie teemad kõige rohkem esinevad. Monitoringu kokkuvõtte valmib 2018. aasta suveks. Hea meel on raporteerida, et ajakirjanikud pöörduvad ise üha enam AKÜ poole kommentaaride saamiseks.

Töö sotsiaalmeediaga. Kuna suund on üha enam kogukonna loomisel ning kuna inimeste käitumise muutmiseks ainult sotsiaalmeediast ei piisa, ei ole me teadlikult teinud palju tööd AKÜ Facebooki lehe jälgijaskonna suurendamise nimel. Püüame sinna stabiilselt postitada vaheldumisi lõbusaid ja nukraid ning kergemaid ja sügavamaid postitusi globaalse kestliku arengu teemadel. 2017. aastal sai alguse AKÜ Instagram.

AKÜ uudiskiri ilmub igakuiselt, kasutame seda ka platvormina liikmete uudiste kajastamiseks. AKÜ uudiskirja jagatakse ka Vabühenduste Liidu kanalites, millel on jälgijaid tuhandetes.

AKÜ liikmetöö, võrgustiku loomine ja tugevdamine

AKÜ liikmetööl oli 2017. aastal kolm peamist eesmärki. Esiteks, kogukonnatunde süvendamine ja sünergia tekitamine; teiseks, liikmete võimekuste tõusmisele kaasa aitamine koolituste, teineteiselt õppimise ja info vahendamise kaudu; kolmandaks sellise platvormi pakkumine, mis aitaks liikmetel oma teemade ja tegevustega avalikkuse ees rohkem esile pääseda. Liikmetöö suurimaks väljakutseks 2017. aastal oli konkreetset sellele pühendunud töötaja puudumine.

Kõiki liikmesuuna alaeesmärke pidasime silmas ülejäänud üritusi korraldades. Teavitusüritustel pöörasime tähelepanu liikmete kaasamisele ja neile platvormi pakkumisele, AKÜ kommunikatsioonijuht kasutab ühenduse kommunikatsioonikanaleid ka liikmete sõnumite levitamiseks. Koostöös liikmetega sündis 2017. aasta juunis välja antud erileht.

AKÜ liikmetele suunatud korraldasime järgmised sündmused:

- jaanuaris 2017 sotsiaalmeedia koolitus edasijõudnutele;
- mai 2017 visualiseerimise koolitus;
- september 2017 kohtumine CONCORDi juhatusega
- novembris 2017 *storytelling* koolitus;
- novembris 2017 võimalus tulla osalema CONCORDi kampaaniateemalisel Learning And Exchange Forum-il;
- detsembris 2017 jõulupidu;
- veebruaris 2018 argumenteerimiskoolitus;

Septembris 2017 kasutas AKÜ eesistumisprojekti *sub*-granting mehhanismi liikmetele väikese projektirahastuse pakkumiseks. Uuendusliku teavitusprojekti viisid ellu seitse organisatsiooni.

Huvikaitse plaanis kaasasime liikmeid nii palju kui oskasime. Korra käis koos maailmahariduse töögrupp, ent enamus huvikaitseteemalisest koostööst toimus otsesuhtluse kaudu. AKÜ huvikaitsetegevusega hoiame liikmeskonda kursis uudiskirja abil.

Konkreetset liikmetele suunatud töö kõrval laiendas AKÜ 2017. aastal kestliku arengu teemadest huvitatud organisatsioonide ja asutuste võrgustikku tehes eeltööd Kestliku Arengu Koalitsiooni asutamiseks. Koalitsioon sai esimesed allkirjad 2018. aasta kevadel.

Lisa 1: AKÜ liikmed 01.01.2018 seisuga

1. Balti Uuringute Instituut
2. Damota
3. Domus Dorpatensis
4. Eesti Diplomaatide Kool
5. Eesti Euroopa Liikumine
6. Eesti Idapartnerlusse Keskus
7. Eesti Inimõiguste Keskus
8. Eesti Looduskaitse Selts
9. Eestimaa Looduse Fond
10. Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus
11. Eesti NATO Ühing
12. Eesti Pagulasabi
13. Eesti People to People
14. Eesti Roheline Liikumine
15. Eesti Seksuaaltervise Liit
16. E-Riigi Akadeemia
17. Noortevahetuse Arengu Ühing EstYES
18. Ethical Links
19. Garage48
20. Fenno-Ugria Asutus
21. Humana Estonia
22. Inimõiguste Instituut
23. SA Innove
24. Jaan Tõnissoni Keskus
25. Kodanikukoolitus
26. Mondo
27. Naiskoolituse Keskus
28. Oma Tuba
29. Peipsi Koostöö Keskus
30. Sillamäe Lastekaitse Ühing
31. Tervikring
32. UNESCO Eesti Rahvuslik Komisjon